

A KÓRHÁZ ÉS A FORRADALOM

1956-ot írtak. A Megyei Kórház, akárcsak az ország, kezdte kiheverni a háború pusztításait. A nagyvilág hangos volt a szuezi válságtól, de ez oly távolinak tűnt. Egész októberben valami feszültség volt a levegőben. Azután elérkezett október 23. A rádióban elmaradtak a híradások, csak zene szólt. Nyugtalanító hírek érkeztek a fővárosból tüntetésekről, lövöldözésekről, forradalomról. A nép hangulata bizakodó volt. Jön Amerika és segít lerázni a szovjet megszállást. Innen Nyíregyházáról kicsit más volt a kép, hiszen október 24. éjjelétől a városon keresztül özönlött a szovjet hadsereg a főváros irányába.

Talán a hadoszlop megfélemlítő ereje okozta, hogy Nyíregyházán csak október 26-án pénteken került sor megmozdulásokra. A nyíregyháziak nemzeti színű zászlók alatt vonultak a városközpontba. A középületeket megfosztották vörös csillag díszektől és kítűzték a nemzeti lobogókat. Egy másik csoport ledöntötte a kozák lovas szobrát. A kórházba egy-egy látogató és munkába jövő hozta a híreket: Eisert Árpád vezetésével néhányan felsétáltak a főtérre.

A déli órákban történt egy kisebb baleset; egy szovjet tank felborított egy lovas kocsit. Úgy tűnt nincs nagyobb baj, mígnem eldőrdült az első lövés, melyet több is követett. Az ÁVH emberei a Korona szálló padlásáról tüzet nyitottak a tömegre. Az egykori Állami Áruház sarkán egy szovjet katona rálőtt egy 21 éves férfira, aki azt kiabálta "Ruszkik menjetek haza!" Az incidens mérlege né-

hány súlyosabb sebesült volt. A nagyobb baj az esti órákban és másnap következett be, amikor halálos áldozatot is követelő lövöldözés volt a Damjanich lak-tanyánál, ahol fegyvereket akartak szerezni a forradal-

28 beteget kezelt háborús jellegű sérüléssel; közülük 20 főt lőtt sebbel, 4 személyt kézigránát roncsolással és 2-2 főt zúzódással illetve szúrt sebbel vettek fel.

A kórházban rendben folyt a gyógyító munka.

után félbe szakadt, mert a kórházba sebesültek érkeztek. Három nap múlva Dohnál és Gábrriel Aurél főorvosok újra kezdeményezték a munkástanács titkos megválasztását, mely a másnap megválasztott Dohnál

márok. Innen összesen 21 sebesültet – köztük 4 súlyos volt – szállítottak a közeli kórházba. A forradalom első napjaiban a betegellátás

Dr. Dohnál Jenő

igencsak lekötötte az egészségügyieket. A sebészet október 26-28 között összesen

Csak az tűnt fel, hogy dr. Salamon István igazgatót nem lehetett látni, és összehíromlott a pártvezetés és a szakszervezet. Az épületekben finom rázkódás, monoton dübörgés jelezte, hogy a szomszédos Bocskai utcán sűrű sorokban özönle- nek a tankok.

Október 26-án a tanácsi szervek kezdeményezték, hogy a rendszerhez hű emberekből alakítsák meg a forradalom törvényes öngazgatási intézményeit, a munkástanácsokat. Október 27-én utasítást kapott dr. Salamon István kórházigazgató is, hogy válasszák meg a kórházi tanácsot. A délnben összehívott ülést az igazgató nyitotta meg. Elkezdődött a nyílt választás, de 1-2 tag megválasztása

Jenő elnökségével átvette a kórház irányítását. Közben megalakult a tanács a szakorvosi rendelőben és november 1-én a Városi Tanács Egészségügyi Osztályán is. A három munkástanács közösen alkotta az egészségügyi forradalmi bizottságot. November 2-án a bizottság leváltotta az egészségügy eddigi vezetőit, dr. Salamon Istvánt, Zékány Pál kórházi gondnokot, dr. Salamon Istvánné segédgondnokot dr. Moskovits Károly megyei tanácsi egészségügyi osztályvezetőt. Nevezett személyek ellen az volt a kifogás, hogy politikai megbízatásként kapták tisztségüket. Valamennyi leváltottak azonnal más állást ajánlottak fel. Együttal megvá-

lasztották az utódokat is; megyei osztályvezetőnek dr. Fogarassy mátészalkai főorvost, kórházigazgatónak dr. Péterffy László gégyész főorvost, igazgató helyettesnek dr. Árvay László belgyógyász főorvost, gondnoknak Bengyel Istvánt. Határozatot hoztak arról is, hogy a forradalmi időkben október 23-29. között munkát felvett dolgozókat dupla munkabérral jutalmazták. A megválasztott új vezetők azonban érdemben nem sokat tehetek, hiszen november 4-én véget ért a forradalom. A Megyei Tanács Forradalmi Tanácsa november 5-i ülésén felfüggesztette a Salamonra, Zékányra vonatkozó határozatot, figyelembe vette Árvay doktor lemondását és felkérte Péterffyt az igazgatóhelyettesi poszt ellátására.

A megtorlás 1957. nyarán érte el a kórházat. Házkutatások, letartóztatások (Babicz július 6. Gábriel július 30., Dohnál augusztus

6.) következtek. A hatóságok célja a három nagy tekintélyű, köztisztelőben álló orvost lejárátása volt. A szeptember 27.-i kirakatper, ahol 57 megfélemlített kórházi tanút vonultattak fel, a

Dr. Babicz Béla

vádoltakat bűnösnek mondta ki a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvételért. Főbüntetésként Babicz doktor 6 év, Dohnál Jenő 4 év és Gábriel Aurél 2 év 6 hó-

nap börtönbüntetést kapott. Az ítélet indoklásában kiemelték: *“A vádlottak tudták..., hogy tevékenységük a munkásosztály hatalma ellen irányul. Megbecsült tagjai voltak a társadalomnak. Bőkezűen élvezték – anyagi vonatkozásokban is – ennek a megbecsülésnek az előnyeit... Hivatásuk erkölcsével szálltak szemben, amikor olyan mozgalomba kapcsolódtak be, mely már általuk is tudhatottan becsületes dolgozók százai életére tört... Növeli a vádlottak nagyobb felelősségét magas értelmiségi voltuk... Széles körű ismertségük nagy propagandisztikus erőt nyújtottak tetteiknek...”* Enyhítő körülménynek vették jó szakmai munkájukat.

Az elítéltek fellebbezést nyújtottak be a Legfelsőbb Bírósághoz, mely 1958. június 2-án a Gábriel doktor esetében a vádat izgatásra minősítette át, és a büntetést 2 év börtönre enyhítette, míg a másik két vádlott

esetében új eljárást rendelt el. A 1959. január 13-i fellebbezési tárgyalás az első fok ítéletét túlzónak tartotta és Babicz esetében 2 év 6 hónapra, Dohnálnál 1 év 4 hónapra enyhítették a büntetést.

Az elítélt orvosok igazolására álljanak itt Babicz doktor szavai, melyet az október 30-i értelmiségi nagygyűlésen mondott 500 résztvevő előtt: *“Az utóbbi napokban sokat ballottam a bosszúról, melyet az emberekben az utóbbi időben elszenvedett, nagyrészt személyes sérelmek váltottak ki. Én, mint orvos, aki ott állok a bölcsőnél és a koporsónál és látom az emberi mulandóságot, arra kérek és intelek benneteket, hogy minden cselekedeteket a higgadság, a megfontolás és a józanság vezesse. Mindnyájunk hő vágyához, a független szabad, demokratikus Magyarország kialakításához Isten áldását kérem!”*

Dr. Kübrner Éva PhD.